

דף יג

'מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול...' עיין בשו"ת אחיעזר (ח"ג נב) שהביא קושית רע"א מדוע הוצרך התנא בבכורות (מה) לפסול חרש ושוטה לכהונה משום שדומה למום [וכן יש לשאול על הצרכת דרשה (להלן כד): שכהן קטן פסול לעבודה], תיפוק ליה שפסולים לעבודה משום שאין להם כוונה והרי הם כמתעסקים. והביא לתרץ (בסוף הסימן) למה צריך קרא למעט קטן מעבודה, והלא 'מתעסק' הוא – ותיירץ בשם הרב 'מפי השמועה' [הוא החזו"א], שבא לפסול גם אם גדול עומד על גביו. ובאחיעזר (יו"ד ד, ד) תירץ שפסול 'מתעסק' הוא רק בשחיטה ולא בשאר עבודות הקרבן. ע"ש. והחזו"א ('מפי השמועה') דעתו אינה כן. ע"ש כל היכוח. ונדפס בירחון 'כנסת ישראל' (מהגרז"נ גולדברג שליט"א).

עוד בעניני 'מתעסק' בקדשים – ע' שו"ת רעק"א תנינא סד; מנחת ברוך ג, א; אחיעזר ח"ב ד וח"ג נב; חזו"א קדשים כב, י; אבי עזרי (חמישאה) ריש הל' פסולי המוקדשין. וע"ע במובא בנבחים מזו.

'ע"ב) זיש אומרים אף בניו ממזרין.' אף על פי שרוב בעילות אחר הבעל, והרי רוב הילודים בעולם הם מהבעל (ע' באוצר הפוסקים ד בשם 'נתיבות לשבת'), צריך לומר שאין ה'רוב' אמור אלא בכלל האנשים, אבל בסוג אנשים כגון זה אין ידוע לנו 'רוב' [וכעין שנחלקו הפוסקים כשנמצא מים במוח ולא נודע אם היה המוח מקיפו אם לאו, שלדעת הרמ"א אין להחזיק בהמה זו מהרוב, שבכגון זו אין לנו 'רוב'].

'אימא אין רוב עובדי כוכבים מינין.' פרש הרש"ש [דלא כפרש"י] על פי משמעות הלשון: אין רובם מינים הלכך הדבר בספק והעמד הבהמה בחזקת התר הנאה. ולפרש"י קשה אפילו אין מיעוטם מינים מדוע לא נעמיד הבהמה בחזקת התר. וצריך לומר דאתרע לה חזקה (עפ"י רעק"א. וע' מלא הרועים).

'נכרים שבחוצה לארץ לאו עובדי עבודת כוכבים הם אלא מנהג אבותיהן בידיהן.' נראה שלכך אמרו 'בחוצה לארץ' כי בארץ בזמן הבית כשיד ישראל היתה תקיפה, אין ראוי להשרות בארץ עובדי עבודה זרה ככתוב לא ישבו בארץ, ועל כן הגויים היושבים בה קיבלו עליהם שבע מצוות בני נח, ואם כן אין שייך לומר על זרעם 'מנהג אבותיהם בידיהם' שהרי אבותיהם לא עבדו לאלילים [רק אפשר שמנהג חבריהם מחו"ל, שבאו לשם והרגילום, בידיהם. אך עיקר הדבר של 'מנהג אבותיהם' זה היה רק בעכו"ם שבחו"ל. ולפי זה אין צריך לדחוק שכתבו התוס'].
ודבר זה היה בזמן הפסקת הנבואה מישראל, או במקביל פסק גם כח זה מעובדי עבודה זרה (עפ"י פוקד עקרים לר"צ הכהן, עמ' 51).

ענין טומאת תקרובת עבודת כוכבים – ע' יוסף דעת ע"ז לב.

'לעולם שוחטין... ובין בלילה.' שמואל-א יד, לד; כת, ח וכו"ב וכו"ה (מהגר"א נבנצל שליט"א).